

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombatön este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-terl.
Egyes számok kaphatók: a dohányüzdekekben.

Közyülés a városnál.

A szüret árnyéka rávetette magát a közgyűlésre. A sok munka, mely még a gazdákat künn foglalkoztatja, a városi házi nagyterem belső képén is meglátszott. A bizottsági tagok alig fele számban vonultak fel a nagyterembe.

Maga a közgyűlés a régi kerékvágásban mozog. Az alkotáások gyors tempója nem ilyen nagy-apparátus tulajdonsága. Sok nagyérdékű dolog csak lassan, nagyon lassan haladhat előre. Míg az összes hivatalos fórumokat megballagja, míg ide is tova is elér, mindig egy-egy hónap sóhajtatása kíséri. Legnagyobb megelegedést az új iparktatási palota ügye idézte elő. A polgármester régi és kedves ideaja, amely mellett sokat agitált és sok áldozatot hozott. Most szinte váratlanul egy egész palota terve lepett meg bennünket, amely nemcsak impozáns külső képével, hanem sok régi hiány pótlásával is kecsegtet. Egyszerre el lehetne bence helyezni az ipariskolát, a továbbképző szakrajztanfolyamot, az inas-otthon, sőt otthont találna benne a mostani belvárosi fiúiskola is. Óriási nagy szó ez akkor, amikor évtizedek keserves nyoszorgásai helyett végre egy elhatározó lépést teszünk, amikor a felsőbb leányiskola kérdését is egy csapásra meg lehet így oldani. Pláne nagy szó ez akkor, amikor mindez a városnak ugyszólván pénzébe se kerül, sőt egy esztendő leforgása alatt meg is valósítható.

Ezzel szemben konstatáljuk, hogy a Deák Ferenc-utcai iskola ügye megakadt, a közgyűlés más határozatot hozott, mely szerint a további építést a törvény által beígért állami segélytől teszi függővé. Ilyen segélyt kapott a főváros, kapjunk tehát mi is: hiszen iskolai kiadásaink a város jövedelmének negyedrésztét emésztik fel. Ennél nagyobb bajnak tartjuk azonban azt, hogy a közgyűlés a szükséges pótószályok felállításáról nem gondoskodik s megmaradtak azok az ázsiai állapotok, hogy a gyermekeknek még csak ülőhely se jut egynémely iskolában. (Hát hogyan jusson akkor tudomány? Szédő-gyerek.)

Megakadt legalább egy hónapra a vízvárosi templom ügye — természetesen kellő okok miatt. A városi husszék ügyében meg szinte kompromittálta magát a közgyűlés. Majdnem egyhangú határozatot hozott a felállítás ügyében most pedig szeretne volna önmagát leszavazni, ha tudta volna, mert belátta, hogy olyanra válalkozott a mit teljesíteni nem képes. Örövendve enlítjük meg hogy a vízvezeték ügye ismét előbbre nyomódott egy lépéssel s ha pénzt tudnánk szerezni, hamarosan bele is kezdhethünk, de a míg kölcsöneink megkötése 95-ös árfolyam mellett csak 54-es

törlesztés mellett lehetséges, addig a város semminemű nagyobb dolgba nem mehet bele.

Leggyorsabb és legpozitívabb eredményt azonban mégis az egy illemhely dolgában ért el a közgyűlés, a melyet az állatvásártéren állítanak fel. Félévi készüldés után végre jövőre meglesz. Richter József bátyánk ugyan lelkes szónoklatot tartott a maga módja szerint egy második ilyen mellett is, a mely a Buzapiacot ékesitené, s ámbár a szónokot számosan üvözölték is meggyőző argumentumaiért, de azért a közgyűlés mégis leszavazta a derék és nagyratörő férfit.

A többi jelentős dolog fizetés felemelés volt mint rendesen. Dult-fult is egyik-másik városatyja, hogy a mi bűcsességünk fizetésfelcmelelsten merül ki. Igazát el is ismörjük, de hát azért még se segíthetünk rajta, mikor olyan gyenge szívünk van, illetőleg: mikor ebben a szomorú világban olyan nagyon igazat beszél az, a ki a pénzüké miatt panaszokodik.

Széchenyi Viktor gróf főispán d. u. 3 óra-kor nyitotta meg a közgyűlést. A legközelebbi közgyűlés októ. 27-én, kedden lesz. Hitelesítők Dieballa György és Tóth Artúr.

Szára Gyula dr. polgármester havi jelentéséből kiemeljük, hogy a következőket es biztos rendezés, amely a városi hivatalokban kezelhető, mind közelebb jut a tökéletes befejezéshez. A levéltár újabb ismét 5000 darab restanciát intézett el a folyó ügyek mellett s a többi hivatalok is kurrensbe jönnek. — A városi műreketek mintarétekké kívánja a polgármester átalakítani, megtette a lépéseket, hogy az állam vegye őket kezelésébe. Ezáltal a városnak haszna lesz, a gazdák pedig üdvös tapasztalatokat szerezhetnek. — A felsőbb leányiskola 8500 koronás segélyét a kormány törölte, mivel a múlt évben kért el felejtették. Most a polgármester a főispánnal mindent elkövet, hogy a pénzügyminiszternél, ha kell a képviselőháznál, kieszközölje az összeg folyósítását a jövő évre. A balatonvidéki vasut átjáróit a közönség érdekében fogják megoldani. A honvédelmektanya újabb 25 évre való bérbeadása folyamatban van. A honvédelmi miniszter teljesen megnyugtatt bennünket arról, hogy a honvédelmi területi parancsnokság áthelyezése, amellyel egy időben folyton ijesztigetnek bennünket, nem fog bekövetkezni.

Az 1906-iki zárószámadásnak egy tételét, 96 ezer koronát, a belügyminiszterium felülvizsgáló osztálya kifogásolta. Látszat szerint ez a tétel ugy van beállítva, mintha a város vagyoni helyzetet kedvezőbbnek akarná feltüntetni. A polgármester szigorú vizsgálatot indított az iránt, hogy ez a feltüntetés milyen jellegű? megállhat-e, vagy utólag kiigazítandó, vagy igazolt-e csak némileg is az a vád, amely szerint hamisításnak volna minősíthető?

A polgármester végül a király látogatásáról emlékezett meg, jelczvén azt a megelegedést, a melyet a király úgy a főispánnak, valamint a

polgármesterek kifejezett a szívélyes fogadatlás alkalmából.

A tárgysorozatot a következőkép tárgyalta a közgyűlés:

Kerekes Lajos dr. főjegyző jelenti, hogy a Deák Ferenc-utcai iskola ügyében hozott közgyűlési határozatot meg kell változtatni. Az 1907 évi közoktatási törvény értelmében ugyanis az állam egy-egy új tanítói állás szervezése alkalmával 900 kor. államsegélyt utal ki, sőt az iskola megépítéséhez is tetemes összeggel hozzájárul. Ha tehát mi most megépítjük az iskolát és szervezzük magunk a 8 tanítói állást, a 7200 kor. államsegélytől, valamint az építési segélytől eleünk és csak a korpótéleket kaphatjuk. Akkor pedig, mikor városunk jövedelmeinek negyedrészt iskolai kiadások emésztik fel, inkább várunk kell egy ideig, mint hogy ekkora segítség-től egyszersmindenkora elűtessünk.

Molnár Béla iparrajziskolai tanító eddigi 1600 kor. fizetését és 100 kor. pótlékát a közgyűlés 2400 kor. fizetésre és 1900-tól számítandó 200—200 kor. korpótélekre emelte fel a közgyűlés.

A közigazg. iroda részére egy Roneo-féle gépet s még egy leíró gépet beszerzett a közgyűlés.

Az iparpalota ügye egy újabb stádiumba jutott. Eddig úgy tervezték, hogy 82 ezer kor. költséggel megépítik azt a helyiséget, a mely az ipariskola céljainak szolgálna. Most az új tervek szerint az építési összeg 132 ezer koronára rugna, az épületben elférne 8 osztály, 6 más terem, a szakrajztanfolyam, az inasotthon s egy nagy, tágas tornaterem, a hol a közelékvő iskolák ifjusága a tornagyakorlatokat végezné. Feltételek voltak: Ehhez van a városnak már 30 ezer koronája, a közoktatási miniszter által beígért 6000 kor. évi államsegélye, a melyhez most még a kereskedelmi minisztertől egyszerre 10,000 kor. építési segélyt, továbbá évi 4000 kor. állandó segélyt kér a város. Szerényen államtitkár a már így beteterjesztett kérelmet teljes garanciát biztosító ígérettel meg is erősítette. (Eljenzés) A polgármester örömmel jelenti, hogy iskolamizériáink nagy és jelentős része e réven meg lett oldva, s megoldjuk a belv. fiúiskola kérdését, valamint a felsőbb leányiskola helyiségekérdéseit is, mert a fiúiskola helyiségei azután a leányoktatás céljait fogják szolgálni. (Eljenzés)

A Vizivárosi templom ügye a jövő közgyűlésre halasztandó és pedig azért, mert az aggintzeti bizottság a Szénaterhez eladott terület árát 10,800 koronát csak abban az esetben hajlandó a Vizivárosi templom céljára átengedni, ha a templom az övé lesz, mert az intézet pénze idegen célra nem fordítható. Mivel azonban az eddigi összeggyűlt összegek fölött csak az adományozók rendelkezhetnek, megkérdezendő a nagybizottság az iránt, hogy hajlandó-e az összes gyűjtött összeget az aggintzést pénztárába befizetni s így annak átadni. Ezenfelül egyéb apró pótlásokat is el kell intézni. A közgyűlés a tanács előterjesztést elfogadta.

A vízvezeték ügye ismét előbbre jutott annyival, hogy a bizottság az ellenőrzés munkáját Pazár István okl. építészernőkre óhajta bizni,

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG.

Mai lapunk 4 oldal.

FJNb00000087

a ki a földmívelési miniszteriumban a vízépítési osztályban mérnök s mint szakértő, állandóan ilyen ügyekkel foglalkozik. A terveket is ő készítette s ajánlatai is a legelőnyösebbek. 30 ezer koronát kér az építés tartalma alatt. Az építés ideje 2 évre tervezetik, ha azonban előre nem látott okok folytán 3 éven túl tartana, ekkor. Pazar némi díjazást kapna a várostól. A próbafurások és szivattyúzáások kitűnően beváltak, a város közönsége teljesen megnyugodhatik arra nézve, hogy víz bőségesen van, sőt a próbafurások vagy 100 ezer kor. megtakarítást jelentenek, a városban a gallériák építése nem szükséges most már. Kégl Miklós v. b. t. a víz mennyiségére vonatkozólag kér felvilágosítást. Pénzes Imre soknak találja a 30 ezer koronát és a 3 évet. Steiner Jákó dr. felvilágosítja Pénzest, hogy az nem sok. Pénzes viszont azzal argumentál, hogy Steiner Jákó a dologhoz nem ért (Derülttség). Saára Gyula dr. polgármester megnyugtatja Kégl Miklóst, hogy naponta 600 \times viz, vagyis 6000 hektoliter viz nyerhető, az építés 2 évre tervezetik s csak akkor huzódik tovább, ha előre nem látott vis major vetne akadályt. Pazar István mérnök akkor is minimális összeggel elégednék meg.

A városi huszárok ügyében a legutóbbi városi közgyűlés bizottságot küldött ki. Reé István, Winkler Vilmos, Juth István, Polczér Péter, Farkas Gyula állatorvos tanácsközosaiknak eredményként jelzik, hogy a huszárok felállítása 36 ezer koronába kerülne: 3500 kor. a helyiség, 2400 kor. a szakálló fizetése, 1200 kor. a mézáros legényé, 720 kor. az állatkezelőé, 400 kor. egy lóé stb. 10 ezer kor. 30 drb állat ára és 10 ezer kor. a forgótöke. Végül jelenti a bizottság, hogy nem tud olyan helyiséget Fehérvárott, ahol a huszárok elhelyezhető volna. (Általános kacagás: No ez vitézlő egy testület!) Pollák Armin nem elégszik meg az eredménnyel, hanem ha a bizottság nem tudott eredményre jutni, hirdessen pályázatot, hátha akad, aki a föltételeket teljesíteni tudja. Rauscher Béla v. b. t. különösképp találja, hogy a felolvasott jegyzőkönyv mintegy neveltségessé akarja tenni a közgyűlést által hozott határozatot. Mikor a közgyűlés ezt az ügyet tárgyalni kezdte, abban a véleményben volt, hogy maga a kiküldött bizottság is komolyan fogja fel a maga hivatását. Saára Gyula polgármester jelzi, hogy a közgyűlés olyasmivel bízta meg a tanácsot, a mihez az egyáltalán nem ért, amivel se ő, se ők soha nem foglalkoztak. Ha a közgyűlés azt akarja, hogy a huszárok ügye megfelelően elintéztessék, akkor tessék megfelelő szakértőket alkalmazni. Tóth Artur v. b. t. szerint a kiküldött bizottság semmi egyebet nem állapított meg, csak azt, hogy az ügyet hogyan nem lehet megcsinálni. Ha nem értik, kérdezzék meg olyanoktól, akik értenek hozzá pl. Zalaegerszegen. Most mindenki kacag, csupán Pollák Armin tartja meg a kellő komolyságot. (Nagy derülttség.) Lipsey Lajos szerint a város tekintélyével játsani nem szabad. A város 10 ezer koronát megszavazott s határozatát 3 hónapon belül vissza nem vonhatja. Lakatos Frigyes dr. szerint a kiküldött bizottság válasza arculcsapása a közgyűlés határozatának. Nem adtak semmi választ, holott határozott utasítást kaptak arra, hogy ha három nap alatt választ nem kap a város, akkor fel kell állítani a huszárokat. A mézárosok arra se méltatták a várost, hogy válaszoljanak az átiratra, a tanács tegye kötelességét s hajtsa végre a közgyűlés határozatát. Bilkei Ferenc utal a katonák helyzetére. Azok se boldogultak a helybeli mézárosokkal. Szerződésre léptak tehát Redner Arnold budapesti mézárosossal, a ki számszámra veszi a marhát s olcsóbban és sokkal jobb minőséget szállít; tessék vele alkuba bncsátkozni, talán hajlandó a város részére is szállítani: Say Ferenc v. b. t. Bilkeivel szemben ellenzi a huszárok felállítását. Széchenyi Viktor gróf főispán jelzi, hogy a közgyűlés határozata csak 3 hónap után levén megváltoztatható, a tanácsnak kötelessége az ügyben tovább tárgyalni és újabb expedienst keresni. Egy újabb bizottság kiküldését szükségesnek tartja, a melybe mindazok jelentkezhetnek, akik erre hivatottságot éreznek. (Általános helyeslés.)

A székesegyházi zenekar és énekkar karmestere, valamint tagjai fizetésjavítást kérnek. Bilkei Ferenc, Say Ferenc, Lakatos Frigyes dr., Tóth Artur pártoló felszólalásai után a közgyűlés

Kneifel Ferenc drnak 27 szavazattal 25 ellenében megszavazta a 200 korona fizetésjavítását, a kar többi tagjának kérelmét azonban elutasította. A tanács, a pénzügyi szakosztály, valamint a plebános elleneltek a kérelem teljesítését.

A katonai előfogatok díját a város a helybeli előfogatok javára fogatonként és kilométerenkint hosszas magyarázatok után Lits Ferenc v. b. t. indítványán alapján 7 fillér pótlékkal javítja az állam által adott díjat.

Ó Felsége a király fogadtatása alkalmával felmerült költségeket — 415 kor. — felelérszben a város, fele részben a megye fedezi.

Kirchmayer József napidíját a közgyűlés 2 koronáról 3 koronára emelte, Dörner József napidíjnak 8 heti katonáskodása idejére fizetését folyósította a közgyűlés. Csorny Józsefet felvette a községi kötelekbe. Winkler Vilmos fegyelmű ügyében hozott felmentő ítéletet tudomásul vette a közgyűlés. Tóth Ferencné telekvételi ügyét a jövő közgyűlésre halasztotta, Martin Simon 2 \square ölet megvette, a köfűrőgép költségeire 800 kor. 20 fillért megszavazott a közgyűlés. Lit Pénzes Imre és Winkler Nándor szóáltak fel, hogy egyéb ily kellemetlen fizetésegtől meg kell kímélni a várost.

Az illemhely kérdését, melyet Szenzenstein János v. b. t. vetett fel, megszavazta a közgyűlés s az állatvásár területén egy ilyenek felállítását elrendelte. Richter József hasonló indítványát, aki a Buzapiacot akarta hasonlóval megtisztelni, leszavazta a közgyűlés.

Litván Viktória felsőbb leányiskolai tanárnot véglegesítette, Pausch Rafael iparisik igazgató fizetésfelelősi kérését, tekintettel érdemeire, szívesen teljesítette a közgyűlés, özv. Bardón Józsefné kérését, hogy praecedens ne alkossanak, a tanács javaslatára elvetette. A Vörösmarty Kör régi helyiségeiből kiköltözvén, termet a Kereskedők Köre veszi ki hasonló feltételek mellett. A gazdasági ismételő iskolai konyhakertnél szükséges építkezéseket szívesen hajlandó a közgyűlés teljesíteni, de csak akkor, ha az állam akkora segélyt ad, amelyből az építés költségei teljesen fedezhetőek.

A póthitelek dolgában a közgyűlés egy nagyobb bizottságot küld ki, a mely azoknak természetéről, valamint a fedezet forrásairól is táncskönyv fog.

Pénzes Imrénék a postapalotánál, valamint Szenzenstein Jánosnak a Mantz-ovoda építésénél lett óvadékat, a törvényes határidő eltelvén, kiadja a közgyűlés, ámbár az összes tervek és iratok szőren-szálan elvesztek. A polgármester ebben az ügyben szigorú vizsgálatot indított.

A főmívelésiügyi miniszter a gazdáknak 150 ezer kor. kölcsönt utalványoz vetőmagra. Az ügy lebonyolítása, az összegekrét való jótállás a város gondja lesz.

A közgyűlés 7 órakor ért véget.

Emlékezés Beethovenről.

(Folytatás.)

Beethoven megemissítette összes ifjúkori szerzeményeit és első opus gyantán a 25 éves korában írt 3 trio szerepel. Szigorúbb önbírálat s még hozzá egy ily langelménél, melynek minden megnyilatkozása már kezdetben is a nagyság bélyegét viselte magán, nem is képzélhető. S ez maradt zsinormértéke egész életén át, mert nem fáradt ki sohasem a korrektúrába és nem egyszer, mire a mű elkészült, már nem is hasonlított az előző papírra vetett vázlatos zenei jegyzetekhez.

Műveit behatóbban méltatni, a keret szűk volta miatt lehetetlen; csak annyit: hogy csupán a zongorára 32 szonátát írt s ezek között egypár a bennök olyan frappáns módon kifejezésre jutó hangulatok után azonnal elneveztetett s még ma is azon néven ismeretesek. Így a híres „Mondschein” (Holdfény) szonata, Guicciardi Julia grónőnek, — azon kevés „választottak” egyikének — ajánlva, akik szerencsések voltak, hogy a nagy mesternek tanítványai lehettek; s aki 17 éves viruló szépségével először sebezte meg a Mester szívét Amor nyílával. Továbbá az ifjúság életkedvét, harca kész elszántságát oly élelken élénk táró, nemes „Pathétique” s a híres „Ap-

passionata,” mely a szenvedélyek viharától felkorbácsolt szívnek elementáris kitörése; gróf Brunswick Ferencnek ajánlva (1806.) Méltóan sorakozik ezekhez a nagy C dur, egyszerűen „Waldstein” nek nevezett szonata, melyet atyai pártfogójának írt és a többi egyik szebb, tüzebb, mélységesebb a másiknál. Különösen a Largo és Adagio részeket alig hallhatja valaki mély megilletődés nélkül. Am az igazi naiv humor kifejezése is rendelkezésére áll s úgy hat komoly, férfias zenéje közben mint egy édes gyermek öszinte, csengő nevetése.

Szonátái és kvartettjei mind pártfogóinak ajánlvák, kiknek neve imígyen ismert és becsült az utókor előtt is. Sok lelkes, áldozatkész, műértő főur van azok között. Előkön Rudolf főherceg, herceg és gróf Lichnowski, Rasumowski, Brunswick, Kinsky Browne grófok, Gleichenstein báró s a már többször emített Waldstein gróf és Breuning István.

Szonátái a zenei szépségeknek s mély gondolatoknak igazi kincses bányái s minél többször halljuk őket — mint minden műrekek a tanulmányozás által — annál kedvesebbek és értékesebbek lesznek előttünk, mert mindig új meg új szépségeket fedezünk fel bennök.

Hogy Beethoven maga miként fogta fel művészi tevékenységét, hogy a művészet neki csakugyan a „dicső, égi istennő” volt, melynek minden más alá van rendelve, kitűnik naplójának ezen szavaiból: „Mindon, ami élet, neki a fenégségnek legyen feláldozva és legyen a művészet szentélye.” S teljesen megértjük, miért volt olyan eszményien nemes lelkének hangokbani megnyilatkozása, ha mélyeséges vallásosságának, a Végtelel előtti föltélen hódolatának s igazi ember szeretetének megható vallomását olvassuk, melyeket szintén naplójába jegyzett: „A fülgépzetet, amennyire csak lehet, tökéletesíteni, azután utazni! Ezzel tartozok magának, az emberiségnek s a Mindenhalotnának! Csak így lesz egyszer majd képes, kifejleszhetni mindazt, ami bennem elzárva van... A Mindenhaló, az Örök, a Végtelel dicsőségére!”

Aki így gondolkodik, aki eszméit, érzelmeit ily módon veti papírra, mikor csakis önmagának tesz vallomásokat, olyan ember sohasem fog az élet kábító gyönyöreinek mocsaras hullámaiba emelkedni, az egy magasabb célt tűzött maga elé... Beethoven életmódja mindvégig nemes, egyszerű maradt, személyes igényei ugyszólván nem voltak és artatlan különcködéseit kivéve, nem találunk semmit sem életében a bohémek — a művészet nevében maguknak megengedett szertelen csapongásaiból, mint például Chopinnél is. — És ennek dacára sem volt ez a nagy ember „életművész”, mert szinte szemrehányásként kell említenünk, hogy ez a szellenóriás, az alkotás vágyának viharos eksztázisában, önmagáról, fizikai létéről vajmi gyakran megfeledkezett! A Stoa bölcsse magasztos törvényének: „Der Geist will, der Körper muss” sajnálatos tuhajátása tette, — sokak állítása szerint — időnek előtte tönkre vasszervezetét. Vagy talán fenséges régiókban csapongó lelke, mely ugysis csak egyik szárnyával érintette a földet, érezte, hogy a lét idelelenn csak egy rövid praeludium a halhatatlanság örök szimfóniájához?

Hogy a földi dolgokat a legmagasztosabb szempontból: az örökkévalóság szempontjából tekintette, arról, mint előbb láttuk, naplójának töredékei és barátaihoz, ismerőseihez írott levelei tesznek ékes tanubizonyságot. — A mindennapi élet szürke kis ügyei-bajaitan mindig jaratlan, ugyszólván gyermek maradt. Ez mind csak törpeség volt az — óriásnak! Ki is használtak nemtorődőmségét alaposan s jó szívének irgalmával ugyancsak sokan és gyakran visszahívták. Két testvére is, kiket Bécsbe hívtak, hogy könnyebben támogathassa őket, mondhatni, kizsákmányolták őt s Beethoven, dacára szép jövédelmének, kivált a későbbi években nem egyszer pénzavarokkal küzdött.

(Folyt. köv.)

Hirdetéseket jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Szt-István-tér 1.

ÚJDONSAGOK.

Kitüntetés. Mint értesülünk, *Ferdinánd* bolgár fejedelem 6 Fensége Szombathelyen való tartózkodása alatt besenyei *László* Albert ezredes, csendőrkénti parancsnoknak a szép rendért elismerését fejezte ki és a bolgár katonai érdemrendet adományozta.

— Orvosi állások. A közegészségügyi bizottság tegnap délelőtti ülést tartott a vármevgházán, amikor a Vargha Zsigmond dr. vármevgyei főorvos lemondásával megüresedett orvosi állásokra — ajánlatokat tett. — A főorvosi állásra *Lauschmann* Gyula dr. főorvost, a Szent-György kórházi osztályorvosi állásra *Mészöly* József drt, a járási orvosi állásra a három pályázó: *Dubasievits* Jenő dr., *Riffer Géza* dr. és *Schlesinger* Illés váli járásorvos közül a bizottság 6 szavazattal *Riffer Géza* drt ajánlotta (*Vajda Géza* *Schlesinger* Illésre szavazott). A főispán meghallgatván a bizottság ily impozáns módon megnyilvánult állásfoglalását, mindhárom orvost ki nevezte a kijelölt állásra s mi bátran hangoztatjuk, hogy megyénk közegészségügye e három kiváló orvostudor kinevezésével erőt is, dísz is nyert. Szívvel gratulálunk.

— Az aletsuti katolikus népszövetség folyó hó 27-én értekezletet tartott. *Pintér Ferenc* igazgató jelentette, hogy a tagok száma 78, majd buzdított, hogy a jövő értekezletig minden tag egy új tagot hozzon. Köszönetet mondott *Sebeszta József* csoportvezetőnek, aki nem iemerve fáradságot, gyűjtötte a tagokat. Ezután. dr. *Türk Szilárd* helybeli orvos tartott előadást a Népszövetség céljairól s elsőrendű kötelességül hirdette a *katolikus sajtó támogatását*. Hatalmas éjlenzés volt a jutalom a szép s lelkes előadásért.

— Kinevezések. *Kreutz József* végzett posta tanfolyam hallgatója a helybeli postához gyakorlonknak nevezte ki a postabiztoság.
Mészáros Matild okl. tanítónőt gazdasági szaktanítónővá nevezte ki a kultuszminiszter elemi iskoláinkhoz.

— A Nádorcsatorna Társulat ma d. e. 10 órakor *Széchényi Sándor* gróf elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés az aug. 14-én tartott választmányi ülésen hozott határozatot hagyta jóvá, t. i. *Zichy Aladár*, *Zichy János* és *Zichy Rafael* grókok indítványt terjesztettek a választmány elé, hogy a birtokukon átmenő csatorna zsilipeit 40000 korona költséggel megépítik s a társulatot arra kéri, hogy az építési költségeket 5 éven belül fedezze. A közgyűlés köszönetét fejezte ki *Vigyázó Imre* kulturműnőknak és *Eisenbarth Károlynak*, a társulat ügyészenek, akik az ügyet szakzszerűen előkészítették.

— Vörösmarty-ünnepélyek. Kegyeletes honfiai lelkesedéssel ünnepelte meg *Mihály* napján a költő király emlékeztetést a Vörösmarty-kör, *Dalkör* és a DV. munkások. A Vörösmarty-kör nevében néhány lelkes szó kíséretében *Vértesy József* igazgató helyezte koszorút a szoborra. A Sz. P. D. este fél nyolckor lampionos menetben vonult fel a szoborhoz, ahol *Csöppentky Mihály* dr. mondott emelkedett szellemű beszédet, s a dalkör adott elő néhány szép éneket. 8 órakor a délvásutiak vonultak fel a szoborhoz, amelyet *Csokonay Károly* munkás koszorúzott meg s méltatta szép szavakkal a nap emlékét.

— A mézárások meglepetése. Tegnap délután 6 órakor mutatta be gyengeséget a városi közgyűlés, jelezvén, hogy a városi husszék felállítására a jelen körülmények közt képtelennek érzi magát. Ma reggelre megkapta városunk polgársága a választ: a mézárások 8 krajcárral, 16 fillérrel felemlék a hus áráit. Ugyebár méltó gavalléria a mézárások részéről, ugyebár elegáns, tisztességes eljárás? Vagy fel szabad tételeznünk, hogy tegnap délutánról ma reggelig ennyire fel-

szökött volna a marha ára? Dehogy! a közönség értéke szállott le a mézárások urak szemében. A mézárások bemutatják, hogy mire képesek! Pár héttel ezelőtt, amikor a husszék felállítását a közgyűlés elhatározta, leszállottak az árakkal, most mikor a városi hatóság megmutatta, hogy nincs erje velük szemben, most ők is sietnek kimutatni a foguk fehéret. Miért szállították le a húsárakat? Azért mert félték az egységes konkurenciától. Most, hogy a rém megszűnt megmutatják, hogy mennyire becsülik meg a város közönségét. Ebből csak tanulni lehet. Azt lehet és kell megtanulni, hogy itt kiméletről szó se lehet. Ha a város közönsége nem a vágóhidra valónak akarja magát tekinteni, hat szervezkedjék. Álljon össze és létesítse a husszékot, kötelezze magát aláírás útján vagy becsületszóra, hogy a fölállítandó székben fog vásárolni. Ha a város útján nem lehet létesíteni a husszékot, létesíteni kell szövetkezeti úton, vagy bárhogyan, vagy bárki által. Itt olyan érdekről van szó, amelyet meg kell védelmezni ha tetszik, ha nem. Ha ki nem akarjuk magunkat fosztatni csak ez az egy út van előttünk. A közönség iránt senki sem lesz méltányos, ha maga nem gondoskodik önmagáról. A mézárások ezt elégséges bebizonyították.

— Nyilvános elszámolás és köszönet. A Felső Kereskedelmi Iskola ifjusága, Segítő egyesülete javára nyári mulatságot rendezett és ennek a mulatságnak számadását befejezvé a rendezőség háts köszönetet mond mindazoknak, akik kegyesek voltak közreműködni és felléphetni. A felléphetések a következők: *Wertheim Armin* 40 k.; *Gerő Jakab*, *Hübner Károly*, *Pék János*, *Schretzer Nándor*, *Szabady József* dr., *Wertheim Pál*, *Schlamingder Jenő* dr. 10—10 k.; ifj. *Pápay Nandor*, *Steiner Jákó* dr. 6—6 k.; *Bernstein Sámuel*, *Greiner Soma*, *Havas Jenő* dr., ózv. *Emhecht Gyuláné*, *Káldor Dávid*, *Pap Artúr*, *Steiner Béla*, ifj. *Kovács Pál*, *Lövinger Mór*, *Leib nővérek*, *Pfinn István* 5—5 koronát; *Pisky László*, *Kováts Károly*. 4—4 k.; *Silberberg Soma*, *Falvai Jenő* dr. 3—3 k.; *Deák Dávid*, *Jámbor Zsigmond*, *Kiss Géza*, *Fliits Miklós*, *Kálmán Sándor*, *Pick Rezső*, *Destek Adolf*, *Ráfl József*, *N. N. 2—2 k.*; *Braun Márk*, *Bán Ábrahám*, *Weisz Adolf*, *Pollák Jenő*, *Deutsch Rezső* és 2 N. N. 1—1 koronát.

— Villany színház. A csütörtöki új műsor szenzációja „A hódoló felvonulás.” E kép itt még nem volt látható. Hossza 600 méter és 32 képet tartalmaz. Öfelsége e képen végig látható. — Prospektus a színháznál 10 fillérért kapható.

— A szociáldemokraták népgyűlése. A múlt vasárnap országzszerre tüntetést rendezett a szociáldemokrata párt az általános választójog érdekében. A gyűléseken nagyrészt a Népszava szerkesztőségében lopott belügyminiszteri aktáknak a választójog piarítását tárgyaló részleteit ítélték el élesen s határozati javaslatban állást foglaltak régi ábrándjuk, az általános titkos egyenlő választójog mellett. Persze ez a fellépésük és egész mozgalmuk annyira győngye, hogy magukra támaszkodva nem érnének célt. Azért galádul hazafülsással szövetkeznek a bécsi szociáldemokratákkal, hogy azok támogatásával érjék el céljaikat. A városunkban tartott gyűlés tulontul szerény lefolyású volt. A fehérvári szociáldemokrácia immáron alig létezik, alig van néhány száz darab „ön-tudatos” elvtárs. A gyűlést este 6 órakor tüntető felvonulás követte volna — ha a rendőrkapitányság megengedte volna.

Azt hisszük, maga a rendőrség is sajnálja azt a keményszívűséget, mert végre az ilyen gyermekek játékát kár megzavarni. Az a „hatalmas népgyűlés”, amely a Munkás otthonban, vagy ahogyan általánosan mondják: „Vörös ökör”-ben lefolyt, a suhanokkal, az utcai csöcselékek együtt sem lettek volna háromszáznál többen a tüntetők. Mert a 3 óra helyett pár perccel 4 óra előtt megkezdett „népgyűlés”-en a hatóság embereit, a kíváncsi polgárokat és kontyos elvtársakat is beleértve sem voltak többén 300-nál. Azt hisszük, egész bátran ígérhetünk a 300-on túl minden elvtársnak egy-egy aranyat.

No, és a „hangulat” olyan „lelkes” volt, hogy még az Új Lap emlegetése és csaknem teljesen hatástalan maradt. Pedig hát azelőtt ettől vörös posztólól még a legjámborabb bikák is megvadultak.

Mindezek előrebocsájtása után az egész

heccről nem sok mondani valónk van már. Klein és Cservanka elvtársak szónokoltak. Klein elég ügyesen és tárgyilagosan, az új titkár azonban anélkül gyatrábban. Általában véve Klein elvtársat mindig becsültük valamire. Becsületes, józan fiú akinek csak az a baja, hogy fejét elcsavarták a kortes eszmék. Az általános választói jogról tartott fejtegetéseit jórészt helyeseknek találjuk, mert hiszen keresztyényszoizisták is hívei az „általános-titkos községenkénti” választói jognak, sőt azok megoldják azzal, hogy „kötélező”-nek is kívánják kimondani.

Cservankának, az új titkárnak beszédét — sajnos — nem tudtuk végigévezni, mert annyira eluntuk győngye hangon előadott sületlenségeit hallgatni, s ott hagytuk az egész díszes társaságot.

Igy azután a tilalom dacára megcseleztedet „tüntető felvonulás”-ról is csak a rendőrség útján vitünk tudomást, aki arról tudósított bennünket, hogy az utcai tömeget három rendőr szétugrasztotta.

— Betörés a ciszterciánál. Az utóbbi napokban, a legnagyobb valószínűség szerint a tegnapi napon betörték a ciszt-rendház tulajdonát képező öreghegyi présháza s onnan egy francia kulcsot, egy rézcsoport és egy puttonhoz való hevedert vittek el. A tettes kibontotta a fűt és a csinált résen át beosont az éléskamarába. A betörést tegnap délután fedezték fel, amikor a konyhában egy levelet is találtak, amely levél a rendházban alkalmazott *Pap Imre* mindenestől származik. A levélből kivethető, hogy *Pap öngyilkosságra* készül s lehet, hogy már végre is hajtotta azt valahol. Készegetlen, hogy a lopást *Pap Imre* követte el. Összesen kár 20 korona. A rendőrség az öngyilkos jelöltet keresi.

— A cigányok kezei között. Válságos helyzetbe jutott a napokban *Mészáros Ferenc* Csákvárhoz tartozó Forna-pusztai csösz. *Mészáros* egy tolvaj cigánybandát kapott lopáson, amelyet tisztéhez híven nyomban üldözni kezdett. A cigányok először futottak az üldöző csösz elől, de azután ellene fordultak, megfogták s egy fához vontatták, rákötözték, hogy végezzék vele. Éktelenül ordítva állták körül s azzal ijáztatták, hogy agyonverik. Talán végre is hajták förtelmes szándékukat, ha idejekorán segítség nem érkezék. A járókelők közeledtére ott hagyta áldozatát: a martalóc had s buvóhelyet keresett. A csendőrök üldözik őket.

— Komoly fejlemények. *Horváth Pál* 14 éves legényke tréfaból verekedett a testvérével, *Istvással*. A mindvégig tréfás verekedés személt szurt *Molnár János* legénynek, aki komolyra vette a dolgot s ő is beleegyevedett a verekedésbe. *Molnár János* bicskát rántott s alaposan oldalba szurkálta *Horváth Pált*, ki most súlyos betegen fekszik. A csendőrök keze közt van már a dolog.

— Tűz a szőlőhegyen. A szüretelőők vig multságait veszedelem hire zavarta meg szombaton déli 1 órakor. *Vindisch Ferenc Öreghegy* 667. sz. alatt levő présháza gyuladt ki és dacára a segítségnek, leégett. Az előhívott tűzoltók a tűz tovaterejedését megakadályozták, s így a szomszédos ház nem estek a tűz áldozatául. A tüzet *Vindisch Ferenc* 6 éves *Feri fia* és *Kummer József* 6 éves szomszéd fia okozták olyképpen, hogy a hidegban gyufával játszódtak s az tüzet fogott. A tűz tovább terjedésével a prés ház is kigyuladt. A kár 1200 korona, melybiztosítás révén 600 korona megtérül.

— Tűz Etyeken. Tekintve az uraikodó általános szárazságot könnyen végzetessé válható tüzeset zavarta meg penteken az etyiekiek hétköznap csendjét. *Teller Adam* Magyar-utcai lakos házában vagy két székere vaio alomszalma gyuladt ki déli 1 órakor. A szélcsen egrész, a megye területén ily esetekben páratlanul áltó-etyeki összetartás másrészt azonban segítségükre volt. Egy rövid negyedóra alatt vagy 20 vízholdó kocsi jött össze és 200 ember lapáttal, ásóval, villával, pitlivel, kannával. Kivontultak a tüzoltók is fecskendővel, de nem sok dolguk akadt. Egy fél óra múlva már mindenki napi munkájánál volt. Azzal a jóleső tudattal végeztek a napi munkát, hogy az összetartás sok áldást hoz a falura.

— Husarak. Marhahus I. rendű 1.60 k., II. rendű 1.44 korona. Sertésszalonna füstölt: 1.60 k., friss k. 1.63

— **Halál vigyázatlanságból.** Vojtek János színházalombattai téglamunkás a Duna partján levő téglagyárból a Dunán horgonyzó teherhajóba hordta a téglát vágányokon járó kocsival. A gyárból lejtősen vitt az ut a Dunára, amiért megszórták kőni a kerekeket, hogy a kocsit visszatartsák a gyors menéstől. Munkája közben Vojtek elfelejtette megkötni a kereket, miért a kocsi örült sebességgel szaladt neki a Dunának. A kocsin Vojteket együtt ült Sinka János is, aki észrevevén a veszedelmet, le akarta rántani a száguldó kocsiról Vojteket, ebbeli szándéka azonban nem sikerült. Anyai ideje volt már csak, hogy ő maga leugrott a kocsiról, mielőtt az a Dunába zuhant. Vojtek János a kocsijával együtt beleszaladt a Duna forgatagába, ahol még egy ideig vergődött kétségbeesetten, aztán elnyelték a hullámok. A szerencsétlenség színhelyén nem volt más, mint a veszedelemből kiszabadult Sinka János, kinek azonban nem volt ereje és bátorsága, hogy fuldokló társát kimentse a halál torkából. Vojtek János holttestét elvitték a kavargó hullámok. Holttestére még nem bukkantak rá.

— **Megzavart álom.** Mulatságos historiáról értesülünk Sárosról. Deutch Oszkár odaváló szatócs tegnap reggel nagy meglepetésre ébredt. Kamaráját feltárva találta, amelyből 100 korona értékű holmi hiányzott. Két birkája, amelyet a kamarában szállásolt el, a legnagyobb meglepetésre felakaszva függött a kamara oldalfalán. A megszeppent szatócs csendőroket hivatott, a kik hosszas kutatásra előállították a furcsa dolgok szerzőjét Magyar István sárospi szatócs személyében. Magyar azzal védekezik, hogy éjen át a birkák bégetésétől nem tudott aludni, hosszas lelki tusa után fanyalodott csak arra, hogy a birkákat akasztás által végezte ki a világból. A 100 korona lopott holmirtól nem tudott felvilágosítást adni. A bíróság elé kerül az ügy végső tisztázására.

— **Tűz az erdőben.** Nagy veszedelem híre verte fel Mány község nyugalmát a mult szombaton. Kigyuladt a község határában levő kőriferdő, mielőtt meg tudták volna fékezni a veszedelmet, két holdnyi terület áldozatul esett a tűznek. A környék tüzoltósága és népe egyképp segített, hogy megakadályozza a veszedelmet. A lárt az erdő égése álfal a község szenvedte. A tüzet gyufával játszadozó gyermekek okozták.

Piaci árak. Buza 23.20—23—40, rozs 18.20—18.40, árpa 14.20—14.80, zab 16.—16.20, tengeri 16 korona.

IRODALOM.

Borromeus hitazonoklati folyóirat most megjelent derék füzetével befejezte XXII. évfolyamát. Novemberben megjelenik az új, XXIII-dik évfolyam első füzete, hiven az eddigiekhez, bőséges, értékes, változatos tartalommal. Kitünő segédeszköz a lelkipásztoroknak az igehirdetésében. Azzal is nagy szolgálatot tesz, hogy kiadta *Szuszai* remek-előkészítő oktatásait első gyónásra áldozásra és bérmálásra. Az értékes könyv (33 és fél iv) ára: füzve 5-30, egész vászonkötetben 6.50 kor. A folyóirat évi előfizetése 8 kor. Megrendelési cím: „*Borromeus*” szerk. kiadója, Győr. — A „*Borromeus*” most megjelent füzetének ez a tartalma:

1. *Pünkösöd után VIII. vasárnapra* (Szentkirálynéja ünnepére.) Mire tanit bennünket a dicsőséges Szentolvasó! Plébánostól *Pünkösöd után 2. XVIII. vasárnapra*: Védekezés a modern papirsarkányok ellen. Szuszai Antal, dobsinai plébánostól. 3. *Pünkösöd után XIX. vasárnapra*: A bűnök ideiglenes büntetéséről a földön. Hetényi

Alajos, tolnai káplántól. 4. *Pünkösöd után XX. vasárnapra*: A hit ápolása a családban. Matuszka Mihály, pástói plébánostól. *Mindenszentek ünnepe*: A szentek egysége Gerebenics Sándor, szerkesztőtől. *Pünkösöd után XXII. vasárnapra*: „Hiszem a test föltámadását.” Spuller Gyula, garam-szöllösi plébánostól. *Pünkösöd után XXIV. vasárnapra*: Istenhez méltó életért isteni jutalom. Discipulus Chrysostomi-tól.

Alkalmiak: 9. *Hallottak-nappjára*: A szentek egysége. Gerebenics Sándor, szerkesztőtől. 10. *Búcsunapra* (Szent Terézia ünnepén): Szent Terézia élete a szeretet isteni erényének élete. Dr. Tóth József, szombathelyi kanonoktól. 11. *Búcsunapra* (Szent András apostol ünnepén): Eletünk világossága. Martinus-tól. 12. *Búcsunapra* (Szent András apostol ünnepén): A hitközömbösség esztelenség, sőt lélekgyilkosság. Ujlaki K Dezső, baranya-darázsi plébánostól. 13. *Egyház-nappjára*: A plebánia-templom és a plebánia hívei. Horváth Lajos, t. kanonok, győr-újvárosi plébánostól. 12. *Orgona-szentelésre*: Az orgona éltető lelke: a hívek búgó éneke. Domonkos István, nyulai plébánostól. 15. *Keresztény-szociális társulatjának megünnepelésére*: A munkás szeretet jelvénye. Bizzer Mihály, felső-szakonyi plébánostól. 16. *Iskola-év megkezdésére*: Intelem a szülőkhöz és a gyermekekhez. Plébánostól. 17. *Halotti beszédek*: I. Példas életi hívó temetésén. Cimis-tól. II. Aranyszájú sz. Janos vigasztaló gondolatai a halálról. Discipulus Chrysostomi tól. III. Sz. Ágoston vigasztaló gondolatai a halálról. Fordította. Gerebenics János szerkesztő.

Szerkesztői üzenetek.

M—a. Az adatok egy részét már beszereztem, a többit meghoztattam, talán holnap már valamennyi birtokomban lesz. Akkor jelzem s talán személyesen is átadhatom.

Anyakönyvi statisztika.

1908. szeptember hó 19-től szeptember hó 26-ig.

Születés. Született: 5 törvényes fiu, 9 leány, 1 törvénytelen fiu, 0 leány, halvaszületett törvényes fiu 0, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 15.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 2 törvényes fiu, 1 leány, 7 éven felüli 9 férfi, 8 nő. Összesen 20.

Eszerint a születés a halálozást 5-el muja felül.

Meghaltak. Özv. Hoffer Jánosné, Dukovics Anna, ág. ev. 35 éves, Vászár-ter 1. — Fröschl József, kőbirtokos, r. k. 83 éves, Olaj-utca 41. — Németh József r. k. kocsis, 41 éves, Kallómalom. — Özv. Cseh Jánosné, Ivanics Julianna, r. k. 81 éves, Szt. György kórház. — Tömör Erzsébet r. k. 60 éves, Szt. György kórház. — Özv. Kriszán Adolfiné, Ott Anna, r. k. 78 éves, Reseta János-utca 8. — Özv. Valentin Mihályné, Petro Maria, r. k. 70 éves, Felsőkirálysor 18. — Simola Florian, r. k. gepész, 50 éves, Szt. György kórház. — Kiss Erzsébet, r. k. 15 hónapos, Sarkányhgy. — Özv. Einbeck Mihályné, Major Magdolna, r. k. 74 éves, Sütő-utca 26. — Podhánszky Imre r. k. 4 hónapos, Vászár-ter 21. — Özv. Ruppenstein Farkasné, Bartalos Veronika, r. k. 80 éves, Vászár-ter 2. — Maké Mihály r. k. kőbirtokos, 64 éves, Erzsébetegyház. — Nemet István r. k. kegydíjas, dv. csoportvezető, 68 éves, Deak Ferenc-utca 11. — Komlósi Mihály r. k. 8 hónapos, Sorpince-utca 42. — Krausz Adolf izr. maganzó, 61 éves (Wien). — Katona Antal r. k. timár-segéd, 58 éves, Rac-utca 11. — Kutscheraur Andrásné, Nagy Katalin, r. k. 73 éves, Gaztelep-utca 55. — Bertslet Gyula r. k. tőkepenzes, 70 éves, Deak Ferenc-utca 5. — Békás Mihály r. k. városi gondozott, 70 éves, Fazekas-utca 8.

Kihirdetések.

Fabrics János ut. kir. állatorvos Rahón és Havranck Irén (özv.) Székesfehérvár.

A főtisztelendő papság figyelmébe!
Tisztelettel értesítjük a Fehéregyházmegyei Főtisztelendő papságot, hogy az összes egyházi és tanügyi nyomtatványok egyházmegyéinkben előírt szöveggel ráktárunkon készen állanak és így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat póstafordultva a legolcsóbb árak mellett szállíthatjuk.
Továbbá ajánljuk

Nyomdai intézetünket

mindennemű könyvnyomdai munkák művek, röpiratok, folyóiratok, zárszámadások, évi jelentések kimutatások, körlevelek, hirdetések, falragaszok, levelepapírok, borítékok, stb. elkészítésére izléses kivitelben, olcsó árak mellett.
Ki nyomtatványszükségletét nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elő segíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.
Székesfehérvár, 1908. szeptember hó.

Egyházmegyei könyvnyomda.

Műtrágya

a legjobb és legutányosabb árkban kapható a helybeli keresztény fogyasztási szövetkezet fő és fióküzletében.

Főüzlet: Szögyény-utca 1.
Fióküzlet: Zámoly-utca 33.

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ
CIM-, CIMER-, SZOBAFESTŐ- és MÁZOLÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett.
Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.